

บทที่ 4

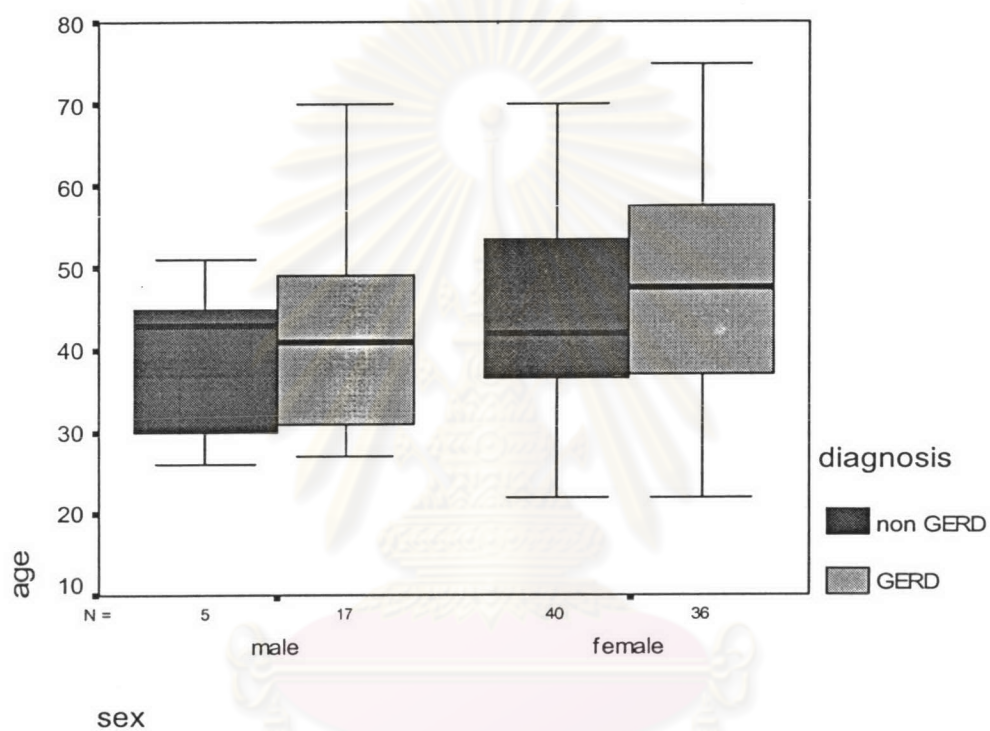
ผลการวิจัย

ผู้ป่วยที่เข้าร่วมการศึกษานี้เป็นผู้ป่วยที่มีอาการของระบบทางเดินอาหารส่วนบนที่สงสัยว่ามีโรคกรดไหลย้อนกลับสู่หลอดอาหาร(GERD) โดยการซักประวัติของอาจารย์แพทย์และแพทย์ประจำบ้านต่อยอดระบบทางเดินอาหาร จากนั้นจะมีการนัดหมายผู้ป่วยเพื่อให้ผู้วิจัยได้ซักประวัติและตรวจร่างกายผู้ป่วยตามแนวทางแบบสอบถามที่เตรียมไว้ตามที่แสดงในภาคผนวก ผู้ป่วยจะต้องผ่านการส่งกล้องระบบทางเดินอาหารส่วนบนเพื่อแยกโรคที่เกิดจากสาเหตุอื่น เช่น แผลในระบบทางเดินอาหาร หลอดอาหารอักเสบจากสาเหตุที่อธิบายได้ เช่น จากยา ถ้าผลการส่องกล้องปกติหรือมีการอักเสบของหลอดอาหารส่วนล่างที่อธิบายจากสาเหตุใดๆ ไม่ได้ หรือสงสัยว่าเป็นจากการไหลของกรดย้อนกลับสู่หลอดอาหาร จึงจะทำการตรวจวัดความเป็นกรดต่างในหลอดอาหาร 24 ชั่วโมง จากนั้นนำผลที่ได้มารวบรวม และประมวลเปรียบเทียบกัน

เริ่มเก็บข้อมูลจากเดือน กันยายน พ.ศ. 2545 ถึง ธันวาคม พ.ศ. 2546 ได้ผู้ป่วยจำนวน 98 รายเป็นเพศชาย 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 23 เพศหญิง 76 ราย คิดเป็นร้อยละ 77 เมื่อมาพิจารณาแบ่งกลุ่มตามการวินิจฉัยว่าเป็นหรือไม่เป็นโรคกรดไหลย้อนกลับสู่หลอดอาหารพบว่าในผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคทั้งสิ้น 53 รายเป็นชาย 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 32 ของผู้ที่ เป็น GERD และร้อยละ 17 ของผู้ที่มารับการตรวจ เป็นผู้ป่วยหญิง 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 68 ของผู้ที่ เป็น GERD และร้อยละ 37 ของผู้ที่มารับการตรวจ ส่วนที่ไม่เป็นโรคเป็นชาย 5 ราย หญิง 40 ราย พบว่าผู้ป่วยชายถึงแม้จะมีจำนวนน้อยกว่าแต่ก็มีอัตราส่วนของผู้ที่ เป็น GERD มากกว่าผู้ป่วยหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.011$)

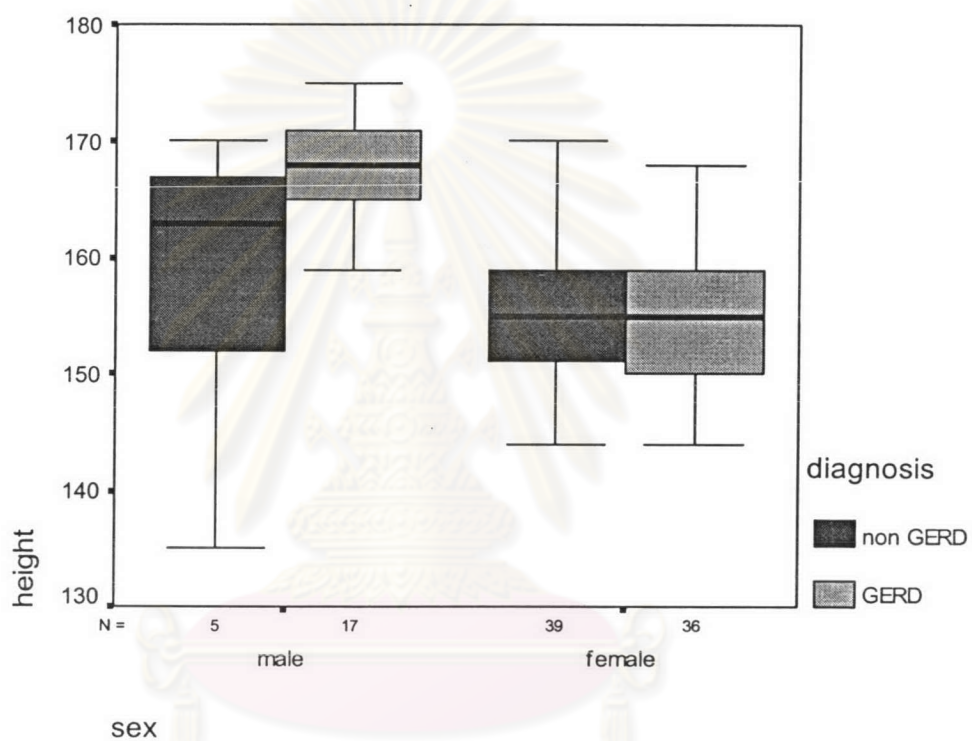
อายุผู้ป่วยอยู่ในช่วง 22 – 75 ปี ค่าเฉลี่ยอายุ 45.26 ปี โดยกลุ่มผู้ป่วยชายมีอายุเฉลี่ย 41.73 ปี (26 – 70 ปี) กลุ่มผู้ป่วยหญิงมีอายุเฉลี่ย 46.28 ปี (22 – 75 ปี) อายุเฉลี่ยในกลุ่มที่เป็น GERD เท่ากับ 46.11 $\pm$ 14.20 ปี ในกลุ่มที่ไม่ใช่ GERD เท่ากับ 44.24 $\pm$ 12.13 ปี ไม่พบว่ามี ความแตกต่างทางสถิติ ($p= 0.490$) และเมื่อมาจำแนกตามเพศและการวินิจฉัยก็ไม่พบว่าอายุในผู้ป่วยชายที่เป็นหรือไม่เป็น GERD และอายุในผู้ป่วยหญิงที่เป็นหรือไม่เป็น GERD มีความแตกต่างกัน

แผนภูมิที่ 1 : boxplot แสดงความสัมพันธ์ของอายุกับเพศในผู้ป่วยที่เป็นหรือไม่เป็น GERD
ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p = 0.490$)

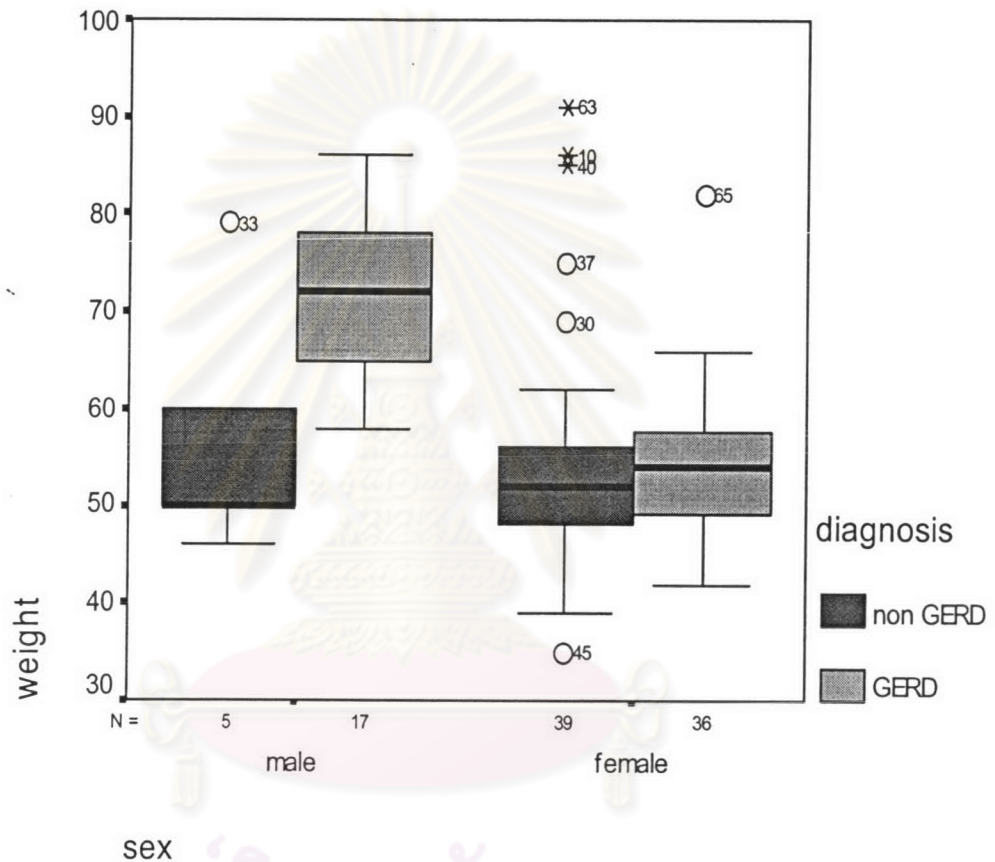
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 2 : boxplot แสดงความสัมพันธ์ของความสูงกับเพศ และการวินิจฉัยว่าเป็นหรือไม่เป็น GERD ไม่พบว่ามีความแตกต่างทางสถิติ

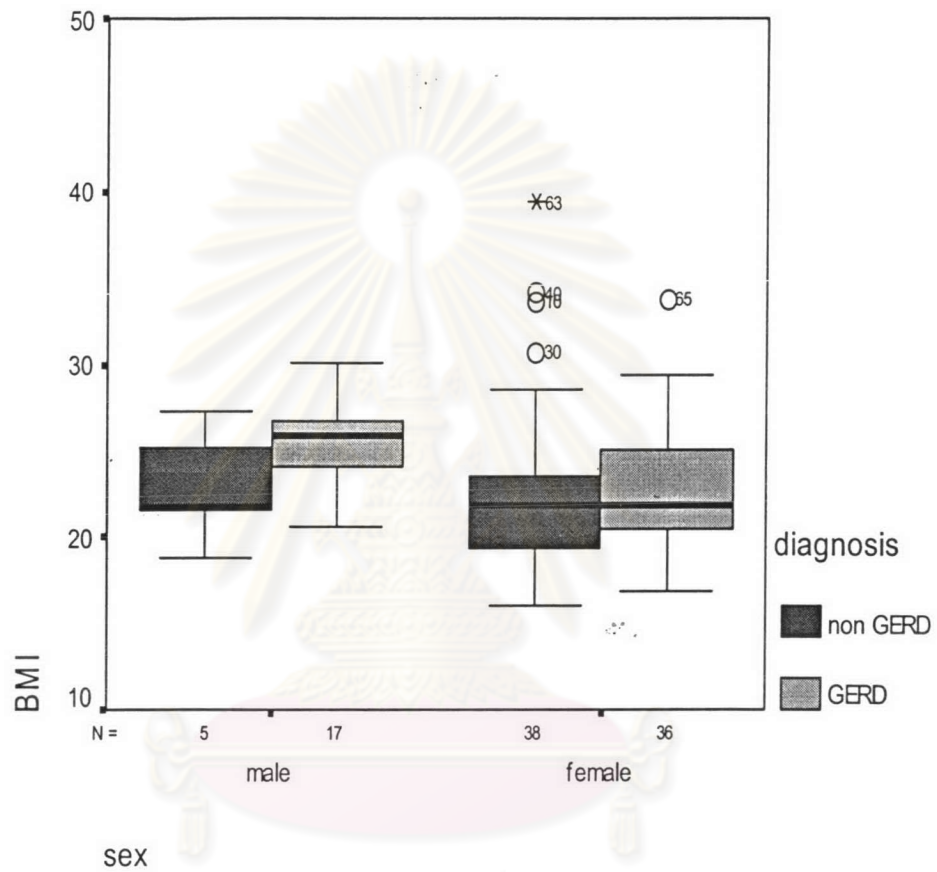
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 3 : boxplot แสดงความสัมพันธ์ของน้ำหนักกับเพศ และการวินิจฉัยว่าเป็นหรือไม่ เป็น GERDพบว่าผู้ป่วย GERD มีน้ำหนักมากกว่าผู้ป่วยที่ไม่เป็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.028$)แต่เมื่อแยกตามเพศก็ไม่พบความแตกต่างนี้

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิที่ 4 : boxplot แสดงความสัมพันธ์ของ BMI กับเพศ และการวินิจฉัยว่าเป็นหรือไม่ เป็น GERD ไม่พบว่ามีความแตกต่างทางสถิติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความสูงผู้ป่วยอยู่ระหว่าง 144–175 เซนติเมตร ค่าเฉลี่ย 157.77 เซนติเมตร ถ้าแยกเป็นกลุ่มผู้ป่วยชายและหญิงพบว่ามีค่าความสูงระหว่าง 152–175 เซนติเมตรและ 144–170 เซนติเมตร ค่าเฉลี่ย 166.09 เซนติเมตร และ 155.33 เซนติเมตรตามลำดับ และความสูงเฉลี่ยกลุ่ม GERD เท่ากับ 158.98 ± 7.84 เซนติเมตร กลุ่มที่ไม่ใช่ GERD เท่ากับ 156.36 ± 7.00 เซนติเมตร พบว่าเมื่อแยกตามการวินิจฉัยว่าเป็นหรือไม่เป็น GERD ความสูงของทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.071$) และเมื่อมาแยกตามกลุ่มเพศและการวินิจฉัยพบว่าผู้ป่วยชายที่เป็น GERD ดูเหมือนจะมีความสูงมากกว่าผู้ป่วยชายที่ไม่เป็น GERD แต่ไม่มีความสำคัญทางสถิติ ($p=0.233$)

ค่าเฉลี่ยน้ำหนักเท่ากับ 57.36 กิโลกรัม (35 – 91 กิโลกรัม) ผู้ป่วยชายมีค่าเฉลี่ยน้ำหนักที่ 67.91 กิโลกรัม (46 – 86 กิโลกรัม) เมื่อเทียบกับกลุ่มผู้หญิงที่มีค่าเฉลี่ย 54.26 กิโลกรัม (35 – 91 กิโลกรัม) น้ำหนักเฉลี่ยในกลุ่มที่เป็น GERD เท่ากับ 59.80 ± 11.31 กิโลกรัม ส่วนกลุ่มที่ไม่ใช่ GERD เท่ากับ 54.42 ± 12.36 กิโลกรัม พบว่าผู้ป่วยที่เป็น GERD จะมีน้ำหนักมากกว่าผู้ป่วยที่ไม่เป็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.028$) แต่ถ้าแยกผู้ป่วยตามเพศและการวินิจฉัยพบว่าผู้ป่วยชายที่เป็น GERD มีแนวโน้มที่จะมีน้ำหนักมากกว่าผู้ที่ไม่เป็นแต่ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ ($p=0.432$)

ถ้ามาคิดเป็น body mass index (BMI = weight(kg)/(height(cm))² น้ำหนักตัวเป็น กิโลกรัมหารด้วยความสูงที่เป็นเมตรยกกำลังสอง) พบว่า BMI เฉลี่ยเท่ากับ 23.11 กิโลกรัมต่อตารางเมตร (15.98 – 39.39) เมื่อแยกเป็นกลุ่มผู้ป่วยชายและหญิงพบว่ามี BMI ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.79 กิโลกรัมต่อตารางเมตร (18.82 – 30.12) และ 22.62 กิโลกรัมต่อตารางเมตร (15.98 – 39.39) ตามลำดับ ไม่มีความแตกต่างทางสถิติ ($p=0.232$) แม้จากน้ำหนักและส่วนสูงจากการคำนวณก่อนหน้านี้ในผู้ป่วยที่เป็น และไม่เป็น GERD จะมีความแตกต่างกันก็ตาม เมื่อมาแบ่งเป็นกลุ่มตามเพศและการวินิจฉัยถึงแม้จะดูว่าผู้ป่วยชายที่เป็น GERD มี BMI มากกว่าผู้ป่วยชายที่ไม่เป็น แต่ก็ไม่มี ความสำคัญทางสถิติ ($p=0.341$)

ส่วนอาการต่างๆที่คาดว่าอาจจะช่วยในการวินิจฉัยโรคกรดไหลย้อนกลับสู่หลอดอาหาร ผิดปกติจากการศึกษานี้ได้แบ่งอาการเป็น 4 ระดับตามความรุนแรง คือ

0 = ไม่มีอาการ

1= อาการเล็กน้อยหมายถึงอาการที่เกิดขึ้นไม่รบกวนต่อชีวิตประจำวัน ไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ และผู้ป่วยไม่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อแก้ไขอาการดังกล่าว

2= อาการปานกลางหมายถึงอาการที่เกิดขึ้นมีผลต่อชีวิตประจำวันของผู้ป่วย รู้สึกรำคาญ แต่ไม่ถึงกับต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อแก้ไขอาการดังกล่าว

3= อาการรุนแรงมากหมายถึงอาการที่เกิดขึ้นส่งผลต่อชีวิตประจำวันผู้ป่วยมาก ผู้ป่วยจำเป็นต้องเปลี่ยนพฤติกรรมตนเองเพื่อแก้ไขอาการดังกล่าว

นอกจากนี้ยังพิจารณาประกอบกับความบ่อยของอาการคือถ้าอาการไม่บ่อยหมายถึงน้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ อาการบ่อยปานกลางหมายถึง อยู่ระหว่าง 1 ครั้งต่อวันถึง 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ถ้าอาการเป็นบ่อยมากหมายถึงมากกว่า 1 ครั้งต่อวัน แต่ในที่นี้จะพิจารณาความรุนแรงของอาการเป็นหลัก และจากที่สอบถามอาการผู้ป่วยพบว่าผู้ป่วยจะกังวลกับความรุนแรงของอาการมากกว่า ในกรณีที่เป็นบ่อยมากจนก่อให้เกิดความรำคาญ ผู้ป่วยก็จะบอกความเป็นความรุนแรงของอาการที่ระดับ 2 ขึ้นไป การแบ่งอาการตามนี้ได้รูปแบบจากการสังเกตอาการผู้ป่วย และจากการศึกษาถึงอาการระบบทางเดินอาหารและคุณภาพชีวิตผู้ป่วย⁴⁹

อาการแสบร้อนหน้าอก (heartburn) มีผู้ป่วยที่ไม่มีอาการนี้เลย 62 ราย โดยอยู่ในกลุ่มที่เป็น GERD 31 ราย คิดเป็นร้อยละ 58 ของผู้ป่วย GERD ทั้งหมด และไม่เป็น GERD 31 ราย ผู้ป่วยที่มีอาการเล็กน้อยในกลุ่มที่เป็น GERD 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 19 ของผู้ป่วย GERD ทั้งหมด และไม่เป็น GERD มี 1 ราย ผู้ป่วยที่มีอาการปานกลางในกลุ่มที่เป็น GERD มี 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 13 ของผู้ป่วย GERD ทั้งหมด และไม่เป็น GERD 8 ราย ส่วนกลุ่มที่มีอาการรุนแรงเป็นผู้ป่วย GERD 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.5 ของผู้ป่วย GERD ทั้งหมด และไม่เป็น GERD 5 ราย ถ้าจำแนกอาการเป็นที่ระดับความรุนแรงต่างๆ ตั้งแต่ 0 - 4 แล้ว พบว่ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่เป็นหรือไม่เป็น GERD อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.048$) แต่เมื่อแยกเป็นว่ามี (1-3) กับไม่มีอาการ (0) กลับไม่พบว่ามี ความสำคัญทางสถิติ ($p=0.197$) และมีค่าความไวในการวินิจฉัยเท่ากับร้อยละ 21 ความจำเพาะในการวินิจฉัยเท่ากับร้อยละ 71 ในกรณีที่คิดว่าอาการเล็กน้อยอาจไม่มีความสำคัญทางคลินิก แยกอาการเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการหรืออาการเล็กน้อย และกลุ่มที่มีอาการปานกลางถึงมากก็ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ ($p=0.242$) มีความไวในการวินิจฉัยเท่ากับร้อยละ 42 ความจำเพาะในการวินิจฉัยเท่ากับร้อยละ 69

อาการเรอเปรี้ยว หรือความรู้สึกว่ามีของเปรี้ยวไหลย้อนกลับขึ้นมา (acid regurgitation) ก็เป็นอีกอาการหนึ่งที่พบว่ามีความสำคัญในการช่วยวินิจฉัยจากการศึกษาในต่างประเทศ พบว่าผู้ป่วย GERD ไม่มีอาการ 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 36 อาการเล็กน้อย 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 40 อาการปานกลาง 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 19 อาการมากมี 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.6 ของผู้ป่วยที่เป็น GERD ส่วนผู้ป่วยที่ไม่เป็น GERD ที่ไม่มีอาการมี 23 ราย อาการเล็กน้อย 11 ราย อาการปานกลาง 6 ราย อาการมาก 5 ราย ไม่ว่าจะแยกความรุนแรงเป็น 4 ระดับ (0-4) หรือแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการหรืออาการเล็กน้อย (0-1) กับกลุ่มที่มีอาการรุนแรงปานกลางถึงรุนแรงมาก(2-3) หรือเป็นกลุ่มที่มี (1-3) หรือไม่มีอาการ (0) ก็ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p=0.223, 0.590, 0.094$ ตามลำดับ) พบว่าถ้าแยกอาการเป็นไม่มีอาการกับอาการเล็กน้อย และอาการปานกลางถึงมาก จะมีความไวในการวินิจฉัยเท่ากับร้อยละ 26 ความจำเพาะเท่ากับร้อยละ 76 แต่เมื่อแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการกับมีอาการ จะมีความไวร้อยละ 64 และความจำเพาะร้อยละ 51

อาการท้องอืดเป็นอาการที่พบได้บ่อย แต่ไม่เฉพาะเจาะจง ในผู้ป่วยที่เป็น GERD ไม่มีอาการนี้ 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 32 อาการเล็กน้อย 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 36 อาการปานกลาง 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 13 อาการรุนแรงมาก 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 19 ของผู้ป่วยที่เป็น GERD ส่วนผู้ป่วยที่ไม่เป็น GERD ที่ไม่มีอาการมี 12 ราย อาการเล็กน้อย 16 ราย อาการปานกลาง 13 ราย อาการมาก 4 ราย อาการนี้ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่เป็นหรือไม่เป็น GERD ($p=0.182$) เมื่อแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการกับมีอาการ จะมีความไวร้อยละ 67.92 และความจำเพาะร้อยละ 26.66

อาการเรอในการศึกษาพบว่าผู้ป่วยที่เป็น GERD ไม่มีอาการนี้ 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 32 มีอาการเล็กน้อย 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 42 อาการปานกลาง 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.4 และอาการมาก 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 13 ของผู้ป่วยที่เป็น GERD ส่วนกลุ่มที่ไม่เป็น GERD ไม่มีอาการ 15 ราย อาการเล็กน้อย 17 ราย อาการปานกลาง 10 ราย อาการมาก 3 ราย ไม่พบความแตกต่างทางสถิติระหว่างกลุ่มที่เป็น หรือไม่เป็น GERD ($p=0.266$) เมื่อแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการกับมีอาการ จะมีความไวร้อยละ 67.92 และความจำเพาะร้อยละ 33.33

อาการจุกท้องตันขึ้นด้านบน ผู้ป่วย GERD ที่ไม่มีอาการนี้มี 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 51 อาการเล็กน้อย 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 11 อาการปานกลาง 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 19 และอาการมาก 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 19 ส่วนผู้ที่ไม่เป็น GERD และไม่มีอาการนี้มี 21 ราย อาการเล็กน้อย 5 ราย อาการปานกลาง 11 ราย อาการมาก 8 ราย ไม่พบความแตกต่างทางสถิติระหว่างกลุ่มที่เป็น

หรือไม่เป็น GERD ($p=0.927$) เมื่อแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการกับมีอาการ จะมีความไวร้อยละ 49 และความจำเพาะร้อยละ 46.66

อาการแสบร้อนท้องก็เป็นอีกกลุ่มอาการที่พบได้บ่อยในประชากรทั่วไป พบว่าผู้ป่วยที่เป็น GERD ไม่มีอาการนี้ 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 41 มีอาการเล็กน้อย 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 15 อาการปานกลาง 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 32 และอาการมาก 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 11 ของผู้ป่วยที่เป็น GERD ส่วนกลุ่มที่ไม่เป็น GERD ไม่มีอาการ 1518 ราย อาการเล็กน้อย 10 ราย อาการปานกลาง 9 ราย อาการมาก 8 ราย ไม่พบความแตกต่างทางสถิติระหว่างกลุ่มที่เป็น หรือไม่เป็น GERD ($p=0.434$) เมื่อแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการกับมีอาการ จะมีความไวร้อยละ 58.49 และความจำเพาะร้อยละ 40

อาการลมในท้อง พบว่าผู้ป่วย GERD ที่ไม่มีอาการนี้มี 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 23 อาการเล็กน้อย 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 38 อาการปานกลาง 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.4 และอาการมาก 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 30 ส่วนผู้ป่วยที่ไม่เป็น GERD และไม่มีอาการนี้มี 14 ราย อาการเล็กน้อย 18 ราย อาการปานกลาง 4 ราย อาการมาก 9 ราย ไม่พบความแตกต่างทางสถิติระหว่างกลุ่มที่เป็น หรือไม่เป็น GERD ($p=0.640$) เมื่อแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการกับมีอาการ จะมีความไวร้อยละ 77.36 และความจำเพาะร้อยละ 31

อาการอาหารไม่ย่อย พบว่าผู้ป่วย GERD ที่ไม่มีอาการนี้มี 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 53 อาการเล็กน้อย 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 15 อาการปานกลาง 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 15 และอาการมาก 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 17 ส่วนผู้ป่วยที่ไม่เป็น GERD และไม่มีอาการนี้มี 22 ราย อาการเล็กน้อย 11 ราย อาการปานกลาง 7 ราย อาการมาก 5 ราย ไม่พบความแตกต่างทางสถิติระหว่างกลุ่มที่เป็นหรือไม่เป็น GERD ($p=0.623$) เมื่อแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการกับมีอาการ จะมีความไวร้อยละ 47.17 และความจำเพาะร้อยละ 48.89

อาการเบื่ออาหาร พบว่าผู้ป่วย GERD ที่ไม่มีอาการนี้มี 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 70 อาการเล็กน้อย 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 19 อาการปานกลาง 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.4 และอาการมาก 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2 ส่วนผู้ป่วยที่ไม่เป็น GERD และไม่มีอาการนี้มี 33 ราย อาการเล็กน้อย 7 ราย อาการปานกลาง 4 ราย อาการมาก 1 ราย ไม่พบความแตกต่างทางสถิติระหว่างกลุ่มที่เป็น หรือไม่เป็น GERD ($p=0.975$) เมื่อแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการกับมีอาการ จะมีความไวร้อยละ 30.19 และความจำเพาะร้อยละ 73.33

อาการอิมง่ายพบว่าผู้ป่วย GERD ที่ไม่มีอาการนี้มี 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 55 อาการเล็กน้อย 13 ราย คิดเป็นร้อยละ 25 อาการปานกลาง 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 13 และอาการมาก 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.5 ส่วนผู้ที่ไม่เป็น GERD และไม่มีอาการนี้มี 22 ราย อาการเล็กน้อย 10 ราย อาการปานกลาง 7 ราย อาการมาก 6 ราย ไม่พบความแตกต่างทางสถิติระหว่างกลุ่มที่เป็น หรือไม่เป็น GERD ($p=0.776$) เมื่อแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการกับมีอาการ จะมีความไวร้อยละ 45.28 และความจำเพาะร้อยละ 48.89

อาการคลื่นไส้พบว่าผู้ป่วย GERD ที่ไม่มีอาการนี้มี 24 ราย คิดเป็นร้อยละ 42 อาการเล็กน้อย 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 32 อาการปานกลาง 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 17 และอาการมาก 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.6 ส่วนผู้ที่ไม่เป็น GERD และไม่มีอาการนี้มี 30 ราย อาการเล็กน้อย 8 ราย อาการปานกลาง 6 ราย อาการมาก 1 ราย ไม่พบความแตกต่างทางสถิติระหว่างกลุ่มที่เป็น หรือไม่เป็น GERD ($p=0.180$) เมื่อแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการกับมีอาการ จะมีความไวร้อยละ 54.72 และความจำเพาะร้อยละ 66.67

อาการอาเจียนพบว่าผู้ป่วย GERD ที่ไม่มีอาการนี้มี 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 70 อาการเล็กน้อย 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 17 อาการปานกลาง 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 11 และอาการมาก 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 2 ส่วนผู้ที่ไม่เป็น GERD และไม่มีอาการนี้มี 38 ราย อาการเล็กน้อย 5 ราย อาการปานกลาง 2 ราย อาการมาก 90 ราย ไม่พบความแตกต่างทางสถิติระหว่างกลุ่มที่เป็น หรือไม่เป็น GERD ($p=0.317$) เมื่อแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการกับมีอาการ จะมีความไวร้อยละ 30.19 และความจำเพาะร้อยละ 84.4

กลุ่มอาการที่มีความสัมพันธ์กับการคลื่น การศึกษาครั้งนี้ดูว่ามีอาการคลื่นติดหรือจุกคอหรือไม่ อาการคลื่นติดพบว่าผู้ป่วย GERD ที่ไม่มีอาการนี้มี 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 68 อาการเล็กน้อย 11 ราย คิดเป็นร้อยละ 19 อาการปานกลาง 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.6 และอาการมาก 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.6 ส่วนผู้ที่ไม่เป็น GERD และไม่มีอาการนี้มี 33 ราย อาการเล็กน้อย 6 ราย อาการปานกลาง 4 ราย อาการมาก 2 ราย ไม่พบความแตกต่างทางสถิติระหว่างกลุ่มที่เป็น หรือไม่เป็น GERD ($p=0.729$) และแม้จะแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการหรือมีอาการน้อย (0-1) กับกลุ่มที่มีอาการปานกลางถึงมาก (2-3) ก็ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันทางสถิติ ($p=0.50$) เมื่อแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการกับมีอาการ จะมีความไวร้อยละ 32.07 และความจำเพาะร้อยละ 73.33

อาการจุกคอบพบว่าผู้ป่วย GERD ที่ไม่มีอาการนี้มี 26 ราย คิดเป็นร้อยละ 49 อาการเล็กน้อย 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 13 อาการปานกลาง 15 ราย คิดเป็นร้อยละ 28 และอาการมาก 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.4 ส่วนผู้ที่ไม่เป็น GERD และไม่มีอาการนี้มี 17 ราย อาการเล็กน้อย 10 ราย อาการปานกลาง 12 ราย อาการมาก 6 ราย ไม่พบความแตกต่างทางสถิติระหว่างกลุ่มที่เป็น หรือไม่เป็น GERD ($p=0.532$) เมื่อแยกเป็นกลุ่มที่ไม่มีอาการกับมีอาการ จะมีความไวร้อยละ 50.94 และความจำเพาะร้อยละ 37.77

นอกจากนี้จากจำแนกอาการเป็นกลุ่มต่างๆ ตามที่ผู้ป่วยมาพบแพทย์ โดยจำแนกเป็นอาการแสบร้อนหน้าอกและอาการเรอเปรี้ยวหรือมีอาการคล้ายของเปรี้ยวไหลย้อน (heartburn และ acid regurgitation) เป็นกลุ่มที่ 1 อาการแน่นท้อง แสบร้อนท้อง ท้องอืด อาหารไม่ย่อย (dyspepsia) อาการจุกท้องดันขึ้นด้านบน จุกแน่นท้อง (dysmotility) รวมเป็นกลุ่มที่ 2 อาการจุกคอบและกลืนติด (globus sensation และ dysphagia) เป็นกลุ่มที่ 3 และผู้ป่วยที่มีอาการตั้งแต่ 2 กลุ่มข้างต้นขึ้นไป (mixed) เป็นกลุ่มที่ 4 พบว่าผู้ป่วยที่เป็น GERD มีอาการในกลุ่มที่หนึ่ง 5 ราย กลุ่มที่สอง 32 ราย กลุ่มที่สาม 11 ราย กลุ่มที่สี่ 4 ราย ส่วนผู้ป่วยที่ไม่เป็น GERD ในกลุ่มที่หนึ่ง 6 ราย กลุ่มที่สอง 25 ราย กลุ่มที่สาม 12 ราย กลุ่มที่สี่ 1 ราย ทั้งผู้ป่วยที่เป็นหรือไม่เป็น GERD มีอาการของ dyspepsia มากกว่าอาการกลุ่มอื่นๆ มาก ไม่มีความแตกต่างกันของกลุ่มอาการระหว่างกลุ่มที่เป็นหรือไม่เป็น GERD ($p=0.544$)

และเมื่อมาพิจารณาเฉพาะกลุ่มที่มีอาการของแสบร้อนหน้าอกและเรอเปรี้ยว (heartburn และ acid regurgitation) เป็นอาการเด่นเป็นกลุ่มที่ 1 อาการแสบร้อนหน้าอก แน่นท้อง จุกแน่นท้อง และอื่น (NUD) เป็นอาการเด่นเป็นกลุ่มที่ 2 อาการทั้งสองแบบเป็นกลุ่มที่ 3 และไม่มีอาการใดในทั้งสองกลุ่มนี้เป็นอาการเด่นเป็นกลุ่มที่ 4 ผู้ป่วยที่เป็น GERD พบว่ามีอาการในกลุ่มที่หนึ่ง 4 ราย กลุ่มที่สอง 13 ราย กลุ่มที่สาม 21 ราย และกลุ่มที่สี่ 9 ราย ส่วนผู้ป่วยที่ไม่เป็น GERD มีอาการในกลุ่มที่หนึ่ง 6 ราย กลุ่มที่สอง 10 ราย กลุ่มที่สาม 22 ราย และกลุ่มที่สี่ 6 ราย ในการแบ่งแบบนี้พบว่ากลุ่มที่มีอาการรวมทั้งสองแบบมีจำนวนผู้ป่วยมากที่สุดทั้งผู้ที่เป็นหรือไม่เป็น GERD โดยไม่พบว่ามีความแตกต่างของอาการในกลุ่มที่เป็นหรือไม่เป็น GERD ($p=0.623$)

จากการประมวลผลการวัดความเป็นกรดในหลอดอาหาร 24 ชั่วโมงพบว่า ผู้ป่วยที่เป็น GERD มีค่าเฉลี่ยของระยะเวลาของความเป็นกรดที่น้อยกว่า 4 (fraction time and time) จำนวนครั้งของการเกิดการไหลของกรดย้อนกลับ (number of reflux) จำนวนครั้งและระยะเวลาที่มีการ

ไหลย้อนกลับเป็นเวลานาน ๆ (number of long reflux and duration of long reflux) มากกว่าผู้ป่วยที่ไม่เป็น GERD ค่าเฉลี่ยของ fraction time pH< 4 ในผู้ป่วย GERD เท่ากับ 13.36+/-11.87 นาที และไม่เป็น GERD เท่ากับ 1.39+/-1.17 นาที แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$) ค่าเฉลี่ยของ time pH< 4 ในผู้ป่วย GERD เท่ากับ 163.88+/-145.99 นาทีและไม่เป็น GERD เท่ากับ 17.33+/-14.60 นาที ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$) ค่าเฉลี่ยของ number of reflux ในผู้ป่วย GERD เท่ากับ 120.62+/-101.69 ครั้งและไม่เป็น GERD เท่ากับ 35.11+/-39.10 ครั้งซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$) ค่าเฉลี่ยของ number of long reflux ในผู้ป่วย GERD เท่ากับ 5.48+/-3.73 ครั้งและไม่เป็น GERD เท่ากับ 0.55+/-0.78 ครั้ง ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$) ค่าเฉลี่ยของ duration of long reflux ในผู้ป่วย GERD เท่ากับ 52.48+/-84.64 นาที และไม่เป็น GERD เท่ากับ 5.43+/-8.45 นาทีซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ($p<0.01$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 : แสดงค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของค่าระยะเวลาที่มีความเป็นกรดน้อยกว่า 4 (fraction time pH<4 , time pH<4) จำนวนครั้งที่เกิดการกรดไหลย้อน (number of reflux) จำนวนครั้งที่เกิดการไหลของกรดนาน (number of long reflux) และระยะเวลาการไหลของกรดย้อนกลับเกิดขึ้นเป็นเวลานานๆ (duration of long reflux)

	วินิจฉัย GERD	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
fraction time pH<4	ไม่เป็น	1.39	1.17	0.18
	เป็น	13.36	11.87	1.65
duration of long reflux	ไม่เป็น	5.43	8.45	1.34
	เป็น	52.48	86.64	11.97
number of long reflux	ไม่เป็น	0.55	0.78	0.12
	เป็น	5.48	3.72	0.53
number of reflux	ไม่เป็น	35.11	39.10	6.18
	เป็น	120.62	101.70	14.38
time pH<4	ไม่เป็น	17.33	14.60	2.31
	เป็น	163.88	145.99	20.65